

Status og råd

Basert på utviklingen av landingsnivået i 2010–2012, tilrår ICES at landingen av makrell ikke overstiger 889 886 tonn i 2014. ICES har forkastet den tradisjonelle analysemodellen for makrell, derfor er ikke gytebestandsnivået og fiskedødeligheten kjent. Det er knyttet stor usikkerhet til fangstdata, spesielt til perioden før 2005.

Det arbeides med å komme fram til ny bestandsberegningsmodell, metoder og nye tidsserier for bestandsestimater og historisk fangststatistikk. Dette ble behandlet på et såkalt benchmark-møte i ICES 17.–21. februar 2014. Her ble det besluttet å anvende en ny bestandsberegningsmodell (SAM) og inkludere nye vitenskapelige tidsserier for mengdemåling av makrellbestanden fra både swept-area-trålundersøkelsene i Norskehavet og merke-gjenfangst-metoden. Endelig rapport og nytt vitenskapelig grunnlag for fremtidig rådgivning av makrellbestanden vil bli offentliggjort av ICES rundt 15. mai 2014.

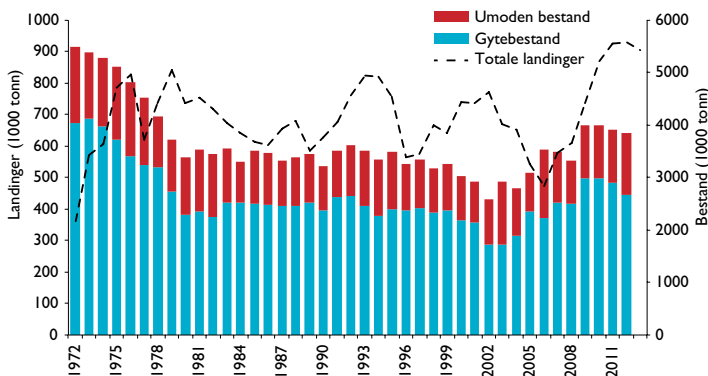
De senere år har bestanden vist positiv utvikling i rekrutteringen. Årsklassene 2005 og 2006 er de mest tallrike som er målt gjennom hele tidsserien, tett fulgt av 2002-årsklassen. Også årsklassene 2007 og 2008 er over gjennomsnittet. Spesielt 2010-årsklassen ser veldig sterk ut fra makrellkartleggingen på økosystemtoktet i Norskehavet i juli–august 2013.

Økt kontroll har avdekket at tapet av makrell i fiskeriene kan være langt større enn fangststatistikken forteller på grunn av utkast, slipping m.v. Det er ventet at dette tapet er redusert etter 2005, men her trenger vi oppdaterte tall og bedre kvantitative estimater.

Det ble 12. mars 2014 inngått en femårig trepartsavtale mellom Norge, EU og Færøene om forvaltning av den nordøstatlantiske makrellbestanden. Norge og EU ble samtidig enige om en bilateral avtale for 2014. Norges makrellkvote er satt til 279 115 tonn for 2014.

Fiskeri

Makrellfiskeriet foregår hovedsakelig i direkte fiskerier med snurpenot og trål. I Biscaya og utenfor Portugal tas makrell som bifangst i trål. Det norske fisket foregår først og fremst med snurpenot, en mindre mengde tas med garn/dorg og trål. Vårt fiske foregår om høsten i den nordlige delen av Nordsjøen, i Norskehavet og Skagerrak. Vi har en fast andel av kvoten i de vestlige områdene, Norskehavet og Nordsjøen. I 2012 fisket Norge 181 095 tonn. Tall for 2013 gav norsk fangst på 164 700 tonn. Makrellen vandret langt nord også i 2013, og det ble fisket brukbart i Nord-Norge om sommeren. I september 2013 ble det fanget makrell helt nord til Isfjorden ved Svalbard, som er ny nordlig rekord for makrellutbredelse. Andre store aktører i fisket er Storbritannia, Nederland, Irland, Russland, Danmark og Spania. Det ble fanget hele 53 000 tonn makrell i grønlandsk farvann (Irmingerhavet) i 2013, fra en beskjeden start sommeren 2011.

Bestand og landing av nordøstatlantisk makrell.

Stock size and landings of Northeast Atlantic mackerel.

Kontaktperson: Leif Nøttestad | leif.nottestad@imr.no

NORDØSTATLANTISK MAKRELL

Makrell – *Scomber scombrus* – Mackerel

Gyteområde: Sentralt i Nordsjøen og Skagerrak (mai–juli), vest av Irland og De britiske øyer (mars–juli), i Norskehavet (mai–juni), og i spanske og portugisiske farvann (februar–mai)

Oppvekstområde: Nordsjøen, vest av De britiske øyer og vest av Portugal

Maks størrelse: 65 cm og 3,5 kg, vanligvis ikke > 1 kg

Levetid: Sjelden over 25 år

Føde: Dyreplankton, fiskelarver og småfisk

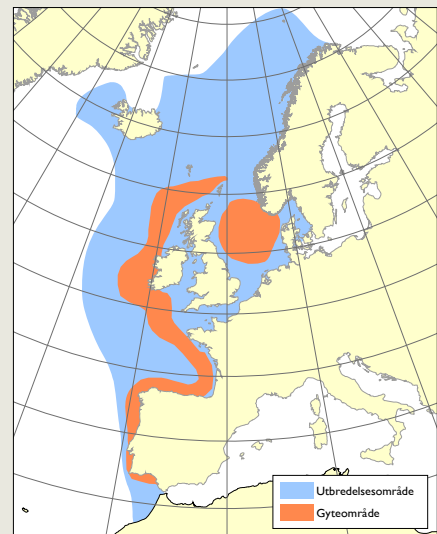
Nøkkeltall:

KVOTE 2014: 279 115 tonn

KVOTE 2013: Totalkvoten ble ikke besluttet på grunn av uenighet ved de internasjonale kyststatsforhandlingene på nordøstatlantisk makrell.

NORSK FANGSTVERDI 2013: 1 458 millioner kroner

NORSK EKSPORTVERDI 2013: 2 630 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Makrellen som fiskes i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet, stammer fra tre gyteområder: 1) Nordsjøen, 2) sør og vest av Irland og 3) utenfor Portugal og Spania. Makrell fra de sørlige og vestlige områdene vandrer til Norskehavet og Nordsjøen etter gyting og blander seg med nordsjøkomponenten. Det er ikke mulig å skille fangstene fra de forskjellige gytekomponentene, og makrellen forvaltes derfor som én bestand, nordøstatlantisk makrell.

Makrell er en hurtigsvømmende, pelagisk stimpfisk som kan vandre over store områder. I Atlanterhavet er makrell utbredt fra Nord-Afrika til ca. 75°N, inkludert Middelhavet, Svartehavet, Østersjøen og Skagerrak. Det er også en bestand utenfor østkysten av USA, men ingenting tyder på at det er forbindelse eller utveksling på tvers av Atlanterhavet.

Vår makrell mangler svømmeblære og må bevege seg hele tiden for ikke å synke. Den trenger mye næring til bevegelse, vekst og utvikling av kjønnsprodukter. Den spiser plankton, småfisk som tobis, brisling og sild samt yngel av andre arter, og den blir selv spist av stor fisk, hai og tannhval. Makrellen gyter eggene i overflaten. Eggene inneholder en oljedråpe som gir dem god oppdrift, og i godt vær finnes de helt i overflatelaget. I Nordsjøen gyter makrellen fra midten av mai til ut juli, med topp gyting i midten av juni.

Etter at makrellen har gytt i de sørlige og vestlige områdene, vandrer den nordover og inn i Norskehavet, der den gir opphav til et rikt russisk fiske i internasjonalt farvann i juli–august. Etter hvert vandrer den inn i Nordsjøen, der den blander seg med nordsjøkomponenten. Her blir den til slutt av desember, og ofte til midten av februar neste år, før den vandrer tilbake til gyteområdet.